

Становище

за дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор” в областта на висшето образование

Научно направление: 8.4. „Театрално и филмово изкуство”

Научна специалност: 05.08.03 „Кинознание, киноизкуство и телевизия”

с кандидат **Искрен Красимиров**

Изготвил становището **проф. д-р Теодор Янков Янев**

НАТФИЗ „Кр. Сарафов”

София 1164 ул. „Малуша” №2, вх.А, ап. 6

Кратки биографични данни

Кандидатът г-н Красимиров много пряко в Увода афишира своите творчески цели канализирани в проекта „НЕзабравима България”-своеобразна фондация за родолюбие и заснетите от „неговия екип” над 20 документални филма в стил, както той го характеризира „художествено-документален”. Интересът на младият кинематографист е именно в областта на документалното, но и патриотично кино, което трябва да завладява публиката, но и да я вълчи в едно филмово приключение. Тези амбициозни приоритети довеждат до теоретичен казус базиран на много силно мотивирана творческа и обществена платформа и са претекст за интересен анализ подкрепен с опита от заснетите филми. Анализът ще има интердисциплинарен характер, защото се базира на различни научни области – кино, театър, антропология, археология и разбира се история.

Характеристика на научното представяне на кандидата

Темата на докторската теза е „Творчески подходи на сценарист, режисьор, оператор и монтажист в художествено-документалния филм”, като разработката се организира в четири глави и сателитните части Увод, Въведение, Заключение.

Интересна е тезата във Въведение – да се докаже състоятелността на новата реалност в историческия документален филм, като творческо изразяване. Подзаглавието „По пътя на творчеството в документалния филм” насочва анализа към търсенето на кинематографична логика в разработването на историческия образ при това свързан с националните ни герои.

„Сценарият в документалното кино” едно простичко, лаконично и конкретно заглавие на първа глава. Считаю, че още в началото на моето становище трябва да отбележа свободния и разбираем начин на изразяване на автора, без предубежденията на сложна

терминология и високопарни изречения. Това е претекст, че материята е ясна и анализа следва поставените задачи. Към това ще прибавя избраната от автора структура – много удачни примери от българското документално кино, които са подкрепени с аналитични изводи. Интересният сценарий е началото на сполучливо произведение в документалистиката. Само че тук авторската фантазия не е просто полет на въображението, там героите и събитията не са измислени, но по оригинален начин се подбира и подрежда жизнения материал, така че да се създаде фабула, която ще даде най-добрата представа за историята разказана във филма.

Във втора глава авторът провокира читателя със сентенцията „режисурата създава правила”. Казвам провокира, защото все известно е, че когато в творчеството се нарушават правилата се появява голямото изкуство. Но в тезата на г-н Красимиров водещото е обективното следване на събитията и героите, което да дава възможност за „по-пълно и по-дълбоко навлизане в проблемите или съдбите на героите”(Халачев). И от там т.н. правила на режисурата ще изкристализират от симбиозата драматургия – режисьорска мисъл. Към това авторът прибавя и често срещания вариант режисьор – сценарист, защото той най-лесно се „вживява” в епохата и съдбите на героите, които изобразява на екрана. Откривам важна полза от изложението в тезата на тази глава – систематизирани съвети (не дидактични) към младите режисьори и сценаристи в търсенето на верния подход към кинематографичните решения в бъдещите им филми. Отново текстът е базиран на подходящи примери от българската изкуствоведческа и режисьорска мисъл в трудовете на различни творци и автори. Любопитен е примерът от трудове като „Българска сценография” на Вера Динова, и „История на българския костюм” на Венера Наследникова за навлизане в образността на епохата и от там съпоставянето, идентифицирането или дистанцирането на зрителя с героя. Подобен необичаен пример е и творческото търсене на сценариста Марин Дамянов в посока на документаления филм, като криминално разследване. Визира се филмът „Ботев в сянката на паметника” на реж. Жеско Давидов, където разследването е основна драматургична нишка. Авторът намира място и за темата работна книга, и за професионалния и непрофесионален актьор във възстановките, и за нещо което е изключително важно при правенето на документално кино – импровизацията в снимачния период, когато реалността е по-интересна от авторското въображение заложено в сценария.

Признавам си, че изпитвам не разбиране на заглавието на трета глава – „Операторството като наука и творчество” . Най-вече въпросителните са насочени към „като наука“. Не намерих „науката“ но пък добре е, че авторът се изявява и като оператор в някой свои

филми, така че директно се сблъсква с функциите на изображението и намира за важно да сподели характерните творчески взаимоотношения режисьор – оператор, като изтъква че операторът като творец-професионалист е длъжен да отстоява своя изобразителен подход. В анализа се визират изразните средства на изображението и техните позиции в изобразителния компилат. Отново се предлагат реални примери от практиката на доброто документално кино и собствен опит. Определя се съществената роля на цветното и черно-бяло изображение във филмовото повествование, като средство за търсене на идентификация на епохата. Най-важният елемент от анализа в случая е търсенето на принципите на изображението, въздействието в психологията на възприятието и различни практически аспекти от работата на оператора, които авторът познава.

Съвсем логично стигаме до четвърта глава с темата за монтажа. Също съвсем логично е тази глава да започне с темата за звука, защото той заедно с картината, както автора нарича изображението е свързан с монтажа. Съжденията за текста- задкаров или синхронен допълват анализа на най-важните компоненти в създаването на един филм. Логична е констатацията за лаконичния текст с повече послания и провокация към въображението на зрителите, които според своите предпочитания може да обогатяват и доразвиват филмовия акт.

В Заключението г-н Красимиров отговаря на каламбура на Жан-Клод Кариер, че в бъдеще компютрите ще правят кино и то ще се гледа от компютри. Коментар, който не подлежи на обсъждане, защото хората и отново хората ще правят филми и други хора ще ги гледат. Една наистина положителна сентенция, с много ведра и сигурна перспектива, особено за младите ентузиастаи.

Основни приноси в научната и научно – приложната сфера на кандидата

Няма да повтарям изброените приноси(всеки може да ги прочете в текста), но ще акцентирам на тези които най-много ме впечатлиха. Създателите на художествено – документалния филм ще постигнат оптимални резултати не само като работят в екип от съмишленици, а повече като динамични творчески личности, всеки от които прилага своята творческа истина в общия резултат. Предлага се анализ на сложната тема за постигане на целите на режисьора, оператора и монтажиста по неконвенционален път в създаването на документалния филм. Прави се опит за очертаване на естетическите и комуникативни характеристики на съвременната филмова структура изградена от различни жанрове, компютърна реконструкция, анимация, игрални елементи за придаване на ново качество на традиционното разбиране за документален филм.

Приемам като важно обяснението на авторът относно примери с негови филми. Това наистина е важен принос на разработката защото „творчеството е капризна величина“, то не се доказва само с научна терминология и теории, а се появява там, където се създава филма!

Заключение

Уважаеми колеги, считам че конкретните приноси на разгледания труд, творческия опит, може би желанието за педагогическо израстване напълно отговарят за една успешна докторантура. Препоръчвам на Научното жури да приеме **положително** дисертационния труд на Искрен Красимиров и да му присъди образователна и научна степен **ДОКТОР**. Аз гласувам „ДА“.

Проф. д-р Теодор Янев